

משנכנס אדר

מרבין בשמחה

ברשת חינוך חב"ד

כי בשמחה תצאו | סיפור מס' 1

אחד מחסידיו של כ"ק אדמו"ר הצמח צדק נ"ע היה סוחר גדול בתבואה. היו לו לקוחות רבים מבין הפריצים הגדולים, שברשותם שדות רחבות ידיים בנות אלפי מילין, והוא היה אחראי לספק להם חיטים לזריעה. עשרות ואף מאות רבות של עגלות מלאות חיטים סיפק אותו סוחר חסיד לפריצים מדי שנה.

מפני סיבות שונות התלויות במזג האויר. הזמן המתאים לזריעה באותו איזור קצר ביותר, כך שאפילו איחור קל באספקת הסחורה ובזריעתה בשדות, עלול להוריד לטמיון את כל ההשקעה בשדה. לפיכך הוסדר ביניהם, הפריצים משלמים מראש חלק נכבד מסכום הרכישה לסוחר, כדי שיוכל לרכוש את הסחורה, ובתנאי כפול ומכופל, שהחסיד יספק את הסחורה בזמן, ולא - לא זו בלבד שהעגלות עם הסחורה ישארו בידיו ועליו להחזיר את כל המקדמה, אלא עוד ישלם קנס גדול על ההפסד שגרם לפריצים בשל איחורו.

פעם בשנה, בפונדק מסוים על אם הדרך, התקיים המפגש בין החסיד הסוחר לפריצים. הוא הביא את כל העגלות עמוסות החיטים, והם שלמו לו במקום טבין ותקילין. כך התנהל המסחר שנים רבות לשביעות רצון כל הצדדים, כשהחסיד מרויח יפה לפרנסתו, ומשתמש בכספו כפי שהרבי הורה לו - לצדקה, גמילות-חסדים, חינוך בניו ובנותיו לתורה ותמיכה במוסדות תורה וכדומה.

באחת הפעמים, כאשר נסע החסיד עם מנהל מסחרו לאותו מפגש עם הפריצים, והסחורה משתרכת אחריו בעשרות עגלות רתומות לסוסי עבודה חזקים, תפס לפתע את ראשו בזעזוע עמוק: 'אווי! מה עשינו?! את הסחורה לפריץ החשוב ביותר לא הבאנו עמנו! פירוש של דבר - לא רק הפסד עצום של כל הכסף עבור הסחורה, החזרת המקדמה וקנס גדול, אלא גם - ובעיקר, איבוד האמינות בעיני כל הפריצים. סיפור כזה, כאשר הוא מתפרסם, עלול לגרום לכך, שפריצים אחרים לא יוסיפו לקשור עמו קשרי מסחר, ואף אלו הקשורים עמו כבר יבטלו את החוזה ביניהם לשנים הבאות. 'מאירוע שכזה אני עלול ליפול, חלילה, מטה מטה, להשאר עני ואביון ובעל חוב גדול כל ימי חיי, ממש מאיגרא רמא לבירא עמיקתא. אך אין שום טעם לחזור חזרה, שכן כך אפסיד את המפגש גם עם שאר הפריצים, חשב הסוחר לעצמו.

שום מוצא לא נראה באופק. הנפילה הכלכלית נראית בלתי נמנעת ורוח דכאון משתלטת על החסיד, ליבו נופל בקרבו מטה מטה. מנהל העסקים יושב אף הוא ותומך את ראשו בידיו כשפניו נפולות, "אך, עסק ביש" - הוא מהרהר, כשלפתע שומע הוא את החסיד פוצח בניגון חסידי עליז, שנשמע בתחילה כמו מנגינת-אבל, אך אט-אט מתגנבת שמחה לקולו של החסיד והוא שר בקול עליז ומנהל החשבונות נד לו בראשו, כמי שנתבלעה עליו דעתו.

לפני שנכנסו לפונדק הורה החסיד למשרתו להכין "פונטש" חריף, כדי להשקות בזה את הפריצים כשיפגשו עמם. מלצר לבוש מדים הגיש את הפונטש לפריצים, שהתכנסו לפגישה העיסקית, וכמנהגם טרם פותחים בדיון במשא ומתן, מקדימים להרוות את גרונם הניחר במשקה.

מזגו הפריצים כוס אחר כוס ופיהם אינו פוסק מלהלל את טעמו המשובח של הפונטש. כך שתו והשתכרו והמשיכו לשתות עוד ועוד, להתהולל ולהשתולל, ובשעה כזו מי חושב על מסחר וקנין והבלים מעין אלו.

ירד הלילה וגשם עז ניתן על הפונדק ועל כל העגלות שמסביבו. הגשם גובר והולך והמים חודרים לכל העגלות אל תוך השקים. כל הסחורה נפגעה וירדה לטמיון.

כשנעורו הפריצים משנתם, היתה כבר שעת צהרים. כשטעם הפונטש עדיין בפיהם פנו ואמרו אל החסיד: "אל תדאג, אחא! אין אתה אשם בגשם שירד ובסחורה שירדה לטמיון. אתה עמדת בהתחייבות, הבאת לנו את הסחורה, ואת כל ההפסד אנו לוקחים על שכמנו. נשלם לך את כל הסכום שסוכם תחילה, ואנו מקוים להתראות בשנה הבאה, כאשר תביא לנו שוב, כבכל שנה, את עגלות החיטה לזריעה בשדותינו".

כשכולו מלא תודה לה' עלה החסיד על עגלתו ופנה לשוב לעירו. לא זו בלבד שלא הפסיד מאומה, אלא שקיבל רווח מלא תמורת סחורתו. אכן, ראה במוחש כי ה' "משפיל גאים - ומגביה שפלים", בבת אחת.

מנהל העסקים שראה את כל הסיפור המופלא, לא יכל עוד להתאפק ופנה אל בעל-הבית שלו, החסיד, שיסביר לו מה קרה כאן. "אספר לך", אמר לו החסיד, בפעם האחרונה שהייתי אצל הרבי הצמח-צדק, נכנסתי כרגיל, ל"יחידות". בסיומה של ה"יחידות", לפני שיצאתי, פונה אלי הרבי במפתיע ואומר: "כי בשמחה תצאו" - על ידי שמחה "יוצאים" מכל הצרות...

לא הבנתי למה ירמזון מילותיו של הרבי, אבל כשראיתי את הצרה הגדולה אליה נקלענו, הבנתי, שכאן הגיע הזמן לקיים את הוראתו של הרבי, להיות בשמחה וכך לצאת מכל הצרות.

"הבנתי שדווקא עכשיו צריך לשמוח, אבל היה לי קשה לפעול זאת על עצמי - כיצד אפשר להיות בשמחה כאשר נראה ש"הכל מתמוטט", ואז עוררתי את השמחה על ידי הניגון וכששרתי מצב רוחי השתפר והתחלתי לשמוח, ובכדי שהפריצים ישמחו גם-כן, נתתי להם את המשקה המשמח וכפי שראית בעיניך, היה זה "כלי" בדרך הטבע כדי שנצא מכל הצרות..."

הרה"ח ר' מענדל פוטרפאס ז"ל (כפר-חב"ד תשנ"ז) ע' 105

משנכנס אדר

מרבין בשמחה

ברשת חינוך חב"ד

שמחה של מצווה | סיפור מס' 2

האחים רבי אלימלך מליז'נסק ורבי זושא מאניפולי נהגו לנדוד מעיירה לעיירה כשהם מחופשים לקבצנים. לעתים הם הצטרפו לקבצנים נוספים כשהם עברו מעיר לעיר. באחד ממסעות אלה הואשמו כמה קבצנים בגניבה, וכתוצאה מכך נעצרו כולם והושמו מאחורי מסגר וברית.

מכיוון שהייתה זו שעת צהריים, ביקש רבי אלימלך להתפלל את תפילת המנחה.

"אינך יכול להתפלל כאן" העיר לו אחיו, רבי זושא.

"מדוע?" לא הבין רבי אלימלך.

רבי זושא הצביע אל הדלי שעמד בפינת החדר ששימש לעשיית צרכי האסירים, מה שהפך את החדר ללא ראוי לתפילה.

החל רבי אלימלך לבכות.

"מדוע אתה בוכה, אחי היקר? האם הינך בוכה מכיוון שלא תוכל להתפלל תפילת מנחה בזמנה?" שאל רבי זושא, ורבי אלימלך השיב בחיוב.

"אין לך על מה לבכות!" קרא לעברו רבי זושא. "אותו בורא העולם שציווה אותנו להתפלל את תפילת המנחה, אמר כי אין להתפלל אם החדר לא נקי ומוכן לכך. נכון, אינך יכול לקיים את מצוות התפילה, אך אתה כן מקיים מצווה אחרת! עליך לשמוח כי גם כאן, בתא הכלא המצחין, אנו יכולים לקיים מצווה ולהתקשר לבורא העולם!"

דבריו של רבי זושא פעלו את פעולתם ואת מקום הדמעות החליף חיוך גדול. רבי זושא אחז בידיו ושניהם החלו לרקוד מרוב שמחה על כך שגם בבית הכלא הם זוכים לקיים מצווה.

השומר ששמע את הרעש לא הבין על מה המהומה. הוא שאל את האסירים האחרים לפרש המתרחש. "איננו יודעים" השיבו הם, "אך שמענו כי שני האנשים שוחחו על דלי השופכין העומד בפינת החדר, ולאחר מכן הם פתחו בריקוד."

"דלי השופכין גורם להם לשמוח ולרקוד? נוציא אותו מיד מן החדר!" קרא השומר בכעס.

ושני האחים נעמדו להתפלל תפילת מנחה כדת וכדין.

משנכנס אדר

מרבין בשמחה

ברשת חינוך חב"ד

חלק לעולם הבא | סיפור מס' 3

רבי ברוקא שהה בשוק כאשר הוא פגש את אליהו הנביא.
 ביקש רבי ברוקא לדעת: האם ישנם אנשים הנמצאים כעת בשוק שמובטח להם גן-עדן?
 אליהו הנביא השיב בחיוב. הוא הצביע על שני אנשים שעברו שם. "לאנשים אלו יש חלק לעולם הבא."
 מיהר רבי ברוקא אחריהם, מתוך רצון להתחקות אחר מעשיהם ולגלות מדוע זכו לכך. "האם תוכלו לספר לי על עיסוקיכם?" ביקש לדעת.
 "אנחנו בדחנים. אנו שמחים בעצמנו וגם הולכים לשמח אחרים. בכל פעם שאנו רואים אנשים עצובים, אנו מבדחים את רוחם ומשמחים אותם" השיבו לו השניים.
 ע"פ תענית כב, א

משנכנס אדר

מרבין בשמחה

ברשת חינוך חב"ד

שמחת תורה של האלמן הצעיר | סיפור מס' 4

שמחת תורה תש"ל. פלטבוש ניו יורק

הוא התבונן באדם שרוקד מולו כאלו אין לו שום דאגות בעולם. רגליו נוקשות בקצב שרק נפשו יכולה להפיק. הוא נראה כלהבה מפזזת עוד ועוד. "וואו", חשב הנער לעצמו, "כיצד הוא מסגל להיות כל כך שמח?".

"מי מסגל?"

מפתע, בן הארבע עשרה לא הבחין שהוא שאל את השאלה בקול רם. "מי?", חזר אביו על השאלה.

"היהודי הזה", הנער הצביע על הרקדן הנלהב. "הוא בודאי האדם הכי שמח בעולם".

וכשאביו מפנה את ראשו לראות לאן בנו מצביע, הוא רואה את היהודי בעל הזקן השחר שחמשה ילדים נגררים אחריו, עיניו מתמלאות בדמעות והוא נאנח. "יהודי זה אבד את אשתו הצעירה, שנפטרה רק לפני ששה ימים..."

"אבל אם כן, איך הוא יכול להיות שמח כל כך ולרקד כך?"

"משום שהיום שמחת תורה וזו מצוה לרקד ולשמח. זה מה שיהודי עושה; זה מה שחסיד אמתי עושה..."

כפי שהנהג על ידי הרבי, בכל שנה בשמחת תורה, מאות חסידים צועדים למקומות קרובים ורחוקים, בכדי לחגג עם יהודים בבתי כנסת ברחבי העיר ניו יורק. יהודי זה היה אחד מחסידים אלו. בכל שנה בשמחת תורה הוא נהג לקחת את ילדיו הרכים לבית כנסת קטן במזרח פלטבוש, שם הם רקדו עם התורה, שמחו ושמחו ביחד עם בני הקהלה. גם באותה שנה, תש"ל, היהודי נהג אותו דבר. הסבתא של הילדים, אם-אשתו, הלבישה אותם בבגדים חגיגיים ושלחה אותם עם האב למזרח פלטבוש.

חצות ליל שמחת תורה. 770 ברוקלין ניו יורק

אחרי שהרקודים הסתיימו במזרח פלטבוש, האב הצעיר וילדיו צעדו חזרה לקראון הייטס. הוא החזיר את הצעירים שבילדים הביתה, לסבתם, ומהר ל-770, שם התועד הרבי במשך מספר שעות. הפארבריינגען כלל מספר שיחות שכל אחת מהן נחתמה בנגון. החסיד אשר אודותיו אנו מספרים, היה זה שהתחיל את הנגונים בהתועדויות אצל הרבי.

בית המדרש ב-770 בשדרת איסטון פארקוויי הִיה מְלֵא עַד הַתְקָרָה; אֲנָשִׁים נָתְלוּ
בִּסְפָּסְלֵי הִיצִיעַ וּבְקוֹרוֹת שׁוֹנִים, כְּפִי שֶׁהֵם נָתְלוּ בְּכָל מְלֵא שֶׁל הָרָבִי. כְּשֶׁהָרָבִי סִים
חֶלֶק אֶחָד מִהַשִּׁיחָה, אֲנָשִׁים בִּקְהָל הַבֵּיטוֹ לְכוּנוֹ שֶׁל הָאֱלֶמֶן הַצָּעִיר שִׁיתְחִיל נִגּוֹן.
מָה שֶׁקָּרָה לְאַחַר מָכֵן הִיה אַחַת הַחֲוִיּוֹת הַדְרָמָטִיּוֹת בִּיּוֹתֵר בְּחִיּוּהֶם שֶׁל אֵלּוֹ
שֶׁהִשְׁתַּתְּפוּ בַּהֲתוֹעָדוֹת. דָּקָה נְדִירָה שֶׁל אֶמֶת...

אֲלֶפֶי בְּנֵי אָדָם מִמְתִּינִים בְּדַמְמָה, וְקוֹל עֶדִין אַךְ נָחוּשׁ, הַחֵל לְשִׁיר בְּרוֹסִית נִגּוֹן
חֲסִידִי:

אוב וואדיע
מי נייע אוטאנים,
אוב וואמיע
מי נייע זגארים.

ובתרגום לעברית:

במים
לא נטבע,
ובאש
לא נשרף.

הָרָבִי הַבֵּיט אֶל הַחֲסִיד בַּמִּבְט חוּדֵר, יוֹדֵעַ, שְׂאִי אֶפְשָׁר לְתַאֲרוֹ.
לִפְתָּע, הָרָבִי נִעְמַד עַל רִגְלָיו, דוּחֵף אֶת הַכֶּסֶּא אַחוֹרָנִית בְּכֹז עֲצָמָה, עַד שֶׁהַכֶּסֶּא
כִּמְעַט נָפַל. וְאִזּוּ...

הָרָבִי הַחֵל לְרַקֵּד בְּמִקְוֵמוֹ, מִתְנוּעַע מַעְלָה וּמַטָּה, מִתְנַדֵּד קְדִימָה וְאַחוֹר, בְּרִכּוּז
וְעֲצָמָה מִדְּהִימִים. חֲסִידִים שֶׁהָיוּ שֵׁם מְסַפְּרִים שֶׁבְּכָל הַשָּׁנִים שֶׁהָרָבִי רָקֵד, הוּא
מַעֲוֹלָם לֹא רָקֵד בְּצוּרָה כָּזוֹ.

בְּעוֹד הָרָבִי מְנִיף בְּזִרְעוֹתָיו, מְנַצֵּחַ עַל הַשִּׁירָה, הַקְהָל נִהְיָה יוֹתֵר וְיוֹתֵר מְשֻׁלָּהּ,
חוֹזֵר שׁוֹב וְשׁוֹב עַל הַמְּלִים "בְּמִים לֹא נִטְבַּע, בָּאֵשׁ לֹא נִשְׂרָף; בְּמִים לֹא נִטְבַּע, בָּאֵשׁ
לֹא נִשְׂרָף". מִהֵרָ יוֹתֵר, מִהֵרָ יוֹתֵר הֵם חֲזָרוּ עַל הַמְּלִים.

אֲנָשִׁים תַּאֲרוּ אַחֵר כֵּךְ אֶת הַמְּרָאָה הַבִּלְתִּי יֶאֱמֵן שֶׁל אוֹתוֹ חֲסִיד שְׁבָרִירִי שֶׁלֹּא מִכְבֵּר
חוּה חֲרָבֵן טְרָגִי, מִתְנוּעַע הָלוֹךְ וְשׁוֹב - מְקַף בְּגִלֵּי אֲנָשִׁים הַמְּנַהֲגִים עַל יְדֵי הָרָבִי
בְּעֲצָמוֹ - שָׂרִים: "בְּמִים לֹא נִטְבַּע, בָּאֵשׁ לֹא נִשְׂרָף", שׁוֹם דָּבָר לֹא יוֹכֵל לְכַלּוֹת אֶת
רוּחָנוֹ - כְּאֵלּוֹ שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא לָקַח אֶת אִשְׁתּוֹ, כְּאֵלּוֹ שֶׁהוּא הָאָדָם הַחִי
הַשֶּׁמֶח בִּיּוֹתֵר...

כָּלֵם נִמְסוּ בַּשִּׁירָה וּבְרִקּוּדִים. הַשֶּׁמְחָה וְהַדְמָעוֹת כָּלֵם הַתְכַּנְּסוּ לְתוֹךְ הָרִקּוּד; רִקּוּד
שֶׁכָּבַשׁ אֶת תְּמַצִּית הַשֶּׁמְחָה וְהַכָּאֵב, יִסּוּרִים וְאַמוּנָה - לְבַת הַחַיִּים בְּעֲצָמָם. בְּאוֹתוֹ
רָגַע כָּל דָּבָר וְשׁוֹם דָּבָר לֹא הִיה הֶגְיוֹנִי. "בְּמִים לֹא נִטְבַּע וּבָאֵשׁ לֹא נִשְׂרָף!"

דְּקוֹת אֵלּוֹ קָפְאוּ בְּזִמָּן.

* * *

חדש תשרי תש"נ. משרדי 'צבאות השם' ברוקלין, ניו יורק

הטלפון מצלצל במשרד ארגון הילדים 'צבאות השם' בקראון הייטס.

"הלו", אומר הקול בצדו השני של הקו. "קוראים לי כך וכך ואני מענין לממן תכנית לילדים לשמחת תורה".

"בּוֹדְאִי", הוא נענה בשמחה. "אבל, אם ירשה לי לשאול, למה יש לך רצון לממן דוקא תכנית לילדים לשמחת תורה?".

"האמת היא שכאשר הייתי ילד, בכל שנה בשמחת תורה, אבי ואני נהגנו ללכת לחגג בבית כנסת קטן במזרח פלטבוש. שנה אחת, כשהייתי כבן ארבע עשרה, צפיתי ברוקדים המועטים במעגל והבחנתי באדם אחד שנראה שמח במיוחד, כאלו שהכל בעולמו היה משלם. עמדתי שם מרתק, תוהה כיצד הוא יכול לשדר כל כך הרבה שמחה.

"שאלתי את אבי והוא ספר לי שחסיד זה אבד את אשתו באותו שבוע, ומשום שהוא חסיד אמתי והתורה מצוה להיות שמח בשמחת תורה - הוא שמח. הדבר הרשים כל כך את מחשבתי, מחשבה של ילד בן ארבע עשרה, שיהודי מסגל להדף הצדה את כל הכאב והסבל ולהיות שמח, רק משום שזו מצוה - לא יאמן! - משום כך החלטתי לעזור לילדים לחגג את שמחת החג הזה, שמחת תורה..."

* * *

הספור של האיש הצעיר הזה, למד אותי הרבה: אפלו בזמנים הכי עצובים, אפלו כאשר הכל נראה אבוד, עם קצת שמחה, קצת רקוד, הכל יכול להשתנות. וזה נכון, "במים לא נטבע ובאש לא נשרף".

איך אני יודעת זאת? - אולי תרצו לדעת. משום שאני עצמי משמשת כהוכחה חיה לכך. אתם מבינים, אני הייתי הצעירה בין אותם חמשה ילדים שהצטרפו לאביהם בהליכתו לאותו בית כנסת קטן במזרח פלטבוש.

מאת הגברת שינדל ג'קובסון, בתם של הרב החסיד ר' צבי הירש (הישקע) ומרת ראשא גנזבורג עליהם השלום.